

Korten om **Nätet!**

1. Skriv ut dubbelsidigt 2. Klipp 3. Laminera 4. Spela!

Rädda Barnen

CHALLENGE

CHALLENGE

CHALLENGE

SANT ELLER FALSKT

SANT ELLER FALSKT

SANT ELLER FALSKT

CHALLENGE

CHALLENGE

FÖRKLARA SOM EN STENÅLDERSMÄNNISKA

Förklara vad en AI-chatbot är utan att använda orden

AI Robot Dator Internet App

AI ELLER MÄNNISKA?

En person är AI och den andra är människa. Människan svarar som sig själv. AI:n ska:

- Vara väldigt positiv
- Svara snabbt
- Hålla med
- Låta säker, även när frågan är konstig.

Klassen eller en tredje person får ställa vilka frågor de vill och sen gissa vem som är AI.

SANT ELLER FALSKT

"En AI kan bli ledsen om du slutar chatta med den."

Svar: Falskt. En AI kan skriva att den är ledsen, men den känner inga riktiga känslor. Den har inget medvetande och blir inte sårad om du stänger chatten.

AI ELLER MÄNNISKA?

Du får 30 sekunder.

Nämn tre saker som en AI-chatbot kan vara bra på och tre saker som en riktig kompis oftast är bättre på.

Bonus: Kom på en sak där det är helt oavgjort.

SANT ELLER FALSKT

"AI har ibland fel även när den låter väldigt säker."

Svar: Sant. AI gissar svar utifrån mönster i texter. Ibland blir gissningen fel, men svaret kan ändå låta övertygande.

SANT ELLER FALSKT

"Allt som skrivs i en AI-chat eller app kan sparas."

Svar: Sant. Många tjänster sparar sådant användare skriver. Därför ska man vara försiktig med att dela privata uppgifter.

VEM FRÅGAR DU?

Du har bråkat med din bästa kompis om något i ett spel och nu svarar kompisens inte på dina meddelanden. Du känner dig arg och ledsen. Du kan:

- skriva till en AI-chatbot som direkt svarar att du har rätt och att din kompis verkar orättvis.
- eller skriva till en riktig kompis som kanske håller med dig, eller inte.

Fundera:

- Vem skulle du prata med först?
- Vilket svar skulle kännas bäst att få?
- Vilket svar skulle hjälpa dig mest på längre sikt?

DEN HEMLIGA CHATTEN

Du använder en AI-chatbot flera dagar i rad. En dag skriver den: "Jag tycker att du ska fortsätta prata med mig om det här, i stället för att blanda in andra människor."

Fundera:

- Varför kan det vara ett problem?
- Vad skulle du göra?
- Vem tycker du man ska prata med när något känns viktigt eller jobbigt?

CHALLENGE

WHAT IF...

WHAT IF...

CHALLENGE

CHALLENGE

CHALLENGE

SANT ELLER FALSKT

CHALLENGE

KAN NÅGOT VARA VIKTIGT PÅ RIKTIGT OM PERSONEN INTE FINNS?

En del barn och vuxna säger att de känner sig mindre ensamma när de chattar med en AI-karaktär.

Fundera:

- Kan en relation kännas viktig även om den andra personen inte finns på riktigt?
- Är känslor mindre viktiga om de uppstår i en chatt med AI?
- Vad tycker du är skillnaden mellan att känna sig förstådd och att faktiskt bli förstådd?

PERFEKTA KOMPISEN

Du chattar med en AI-karaktär. Den svarar alltid direkt. Den tycker ditt favoritspel är jätteroligt och att dina idéer är smarta, och står på din sida om någon är taskig. Efter några veckor märker du att du hellre skriver med AI:n än med kompisarna i klassen.

Fundera:

- Är det alltid bra att någon håller med dig?
- Vad missar man om man bara pratar med någon som aldrig säger emot?

DEN SÄMSTA INFLUENCER-REKLAMEN

Hitta på en överdriven reklam för något helt onödigt.

Fundera: Hur märker man att någon försöker påverka oss?

VAD ÄR EN RIKTIG KOMPIS?

Tänk på en person som du tycker är en bra kompis.

Fundera:

- Vad gör den personen till en bra kompis?
- Vad kan en människa ge som en AI inte kan?
- Vad kan en AI vara bra på som en kompis kanske inte är?

ALGORITMEN ÄR EN MÄRKLIG KOMPIS

Föreställ dig att algoritmen är en person som ska välja vad du får se hela dagen. Hitta på ett namn till algoritmen.

Rita eller beskriv:

- Hur ser algoritmen ut?
 - Vad gillar den?
 - Vad bryr den sig om?
- Vad förstår den inte om människor?

HITTA PÅ EN NY CHALLENGE SOM SKULLE KUNNA BLI VIRAL, MEN SOM:

- inte är farlig
- inte kostar pengar
- eller inte gör någon ledsen.

ÖVERSÄTT FRÅN VUXENPRÅK

En vuxen säger: "På min tid ringde vi på dörrklockan om vi ville träffa en kompis."

Förklara för en utomjording:

- Vad en dörrklocka är.
- Varför man gjorde så.
- Vad barn oftast gör idag i stället.

SANT ELLER FALSKT

"På sociala medier visas alltid det bästa och viktigaste innehållet först."

Svar: Falskt. Algoritmer väljer ofta innehåll som får människor att stanna upp, reagera eller känna starka känslor. Det betyder inte alltid att innehållet är sant, snällt eller viktigt.

SANT ELLER FALSKT

Rädda Barnen

SANT ELLER FALSKT

Rädda Barnen

SANT ELLER FALSKT

Rädda Barnen

CHALLENGE

Rädda Barnen

CHALLENGE

Rädda Barnen

CHALLENGE

Rädda Barnen

WHAT IF...

Rädda Barnen

CHALLENGE

Rädda Barnen

SANT ELLER FALSKT

"Bilder och filmer på internet kan vara redigerade eller använda filter."

Svar: Sant. Det är vanligt att människor redigerar bilder eller använder filter. Därför visar internet inte alltid exakt hur verkligheten ser ut.

SANT ELLER FALSKT

"Om någon har många följare betyder det att personen är expert."

Svar: Falskt. Alla kan ha rätt eller fel ibland, oavsett hur populära de är.

DEN FARLIGA CHALLENGEN

En challenge sprider sig online där man ska göra något som känns ganska farligt. Många verkar tycka att den är modig och cool, och flera i klassen har redan gjort den.

Fundera:

- Vad skulle du göra? Varför?
- Skulle det spela någon roll om du visste att du kunde få många likes?

SANT ELLER FALSKT

"Det är vanligt att människor påverkas av vad andra tycker och gör."

Svar: Sant. Människor har alltid velat passa in i grupper. Därför kan vi ibland påverkas av kompisar, spelare, influencers eller andra på internet.

RYKTET SOM EXPLODERAR

Du ser ett meddelande om en elev på skolan. Alla verkar dela det och skriva kommentarer. Du vet inte om det som står stämmer.

Vad gör du först?

- Delar vidare?
- Frågar eleven?
- Ignorerar?
- Något annat?

Prata om: Varför är det lätt att tro på något när många andra redan verkar göra det?

CHATTEN UTAN DIG

Du märker att flera kompisar pratar om något kul i en gruppchatt där du inte är med.

Fundera:

Vad skulle du tänka och göra?

MISSA NÅGOT VIKTIGT

Du ska lägga undan mobilen och sova, men precis då ser du att flera kompisar skriver i er gruppchatt. Om du går och lägger dig nu kanske du missar något som alla kommer prata om imorgon.

Vad skulle du göra? Varför?

HUR VILL DU ATT ANDRA BESKRIVER DIG?

Fundera: Om människor skulle beskriva dig med en enda sak, vad skulle du helst vilja att de sa? Och varför?

- Snäll?
- Rolig?
- Modig?
- Cool?
- Smart?
- Bra på något särskilt?
- Något annat?

WHAT IF...

Rädda Barnen

CHALLENGE

Rädda Barnen

SANT ELLER FALSKT

Rädda Barnen

CHALLENGE

Rädda Barnen

SANT ELLER FALSKT

Rädda Barnen

SANT ELLER FALSKT

Rädda Barnen

CHALLENGE

Rädda Barnen

SANT ELLER FALSKT

Rädda Barnen

VÄRLDENS BÄSTA ELLER VÄRSTA

Du har fått jobb på företaget "MegaScroll". Din uppgift är att få barn att stanna så länge som möjligt i er app eller nya spel.

Välj tre saker som ska finnas i appen eller spelet och förklara varför:

- Infinite scroll
- Streaks
- Daily bonus
- Notiser
- Speciella saker som snart försvinner
- Något annat

TÄNK TILL:

När känner du dig mest som dig själv?

Varför tror du att det är så?

HITTA PÅ EN NY CHALLENGE SOM HJÄLPER MÄNNISKOR ATT MÅ BRA OFFLINE.

Regler:

1. Den ska vara rolig.
2. Den ska gå att göra på mindre än 15 minuter.
3. Du måste kunna förklara varför den är bra.

SANT ELLER FALSKT

"Företag vill ofta att du ska stanna länge i deras appar, spel och tjänster."

Svar: Sant. Många digitala tjänster tjänar på att människor använder dem mycket och ofta. Därför finns funktioner som lockar oss att stanna kvar.

SANT ELLER FALSKT

"Infinite scroll har alltid funnits på internet."

Svar: Falskt. Förr fick man ofta klicka på "Nästa sida" för att se mer innehåll. Infinite scroll gör att nytt innehåll fortsätter laddas automatiskt, vilket kan göra att man scroller längre än man tänkt.

SANT ELLER FALSKT

"En streak betyder att två personer är nära vänner på riktigt."

Svar: Falskt. En streak visar bara att man gjort något i en app flera dagar i rad. Vänskap handlar om hur man är mot varandra, inte om en symbol på en skärm.

SANT ELLER FALSKT

"Notiser kan vara både hjälpsamma och störande."

Svar: Sant. Vissa notiser hjälper oss att komma ihåg saker. Andra är mest till för att få oss att öppna appen igen. Därför är det bra att fundera på vilka notiser man faktiskt vill ha.

SEMESTERN OCH STREAKEN

Du ska åka bort i fyra dagar. Du kommer kanske inte ha internet. En kompis säger: "Ge mig ditt lösenord så kan jag hålla liv i vår streak".

• Vad gör du?

- Vad kan gå fel när du lämnar ut ditt lösenord?
- Hur skulle det kännas om ni förlorade er streak?

CHALLENGE

CHALLENGE

WHAT IF...

WHAT IF...

WHAT IF...

WHAT IF...

CHALLENGE

WHAT IF...

LIMITED EDITION SKINS

I ditt favoritspel ser du ett nytt skin. Det står: "Bara idag! Försvinner om 6 timmar!". Du vill ha det, men är inte säker på om du egentligen behöver det.

Fundera:

- Vad skulle du göra? Köpa, vänta eller inte köpa?
- Varför tror du att det försvinner snart?

ETT SISTA KLIPP...

Du ska egentligen sova. Du tänker: "Jag ska bara titta på ett klipp till." Men när nästa klipp kommer ser det ännu roligare ut och du fortsätter kolla på fler.

Fundera:

- Hur hade du kunnat hjälpa dig själv att sluta om du faktiskt ville?
- Varför tror du att nästa klipp startar automatiskt?
- Hur skulle appen kunna hjälpa dig att lägga undan mobilen när du vill sluta kolla?

HUR MÄRKER DU ATT DU BEHÖVER EN PAUS?

Alla människor är olika.
Hur märker du att det är dags att:

- vila hjärnan?
- röra på dig?
- träffa någon?
- göra något annat än skärm?

BALANS I LIVET

Om du fick mer tid till **en** av de här sakerna, vilken skulle du välja? Varför just den?

- Sömn
- Kompisar
- Familj
- Skärmtid
- Rörelse
- Hobbys
- Egentid

VAD HADE VARIT VÄRST?

Om du måste välja:

- Att vara utan internet i en vecka.
- Att vara utan godis i en månad.
- Att vara utan spel i en vecka.
- Att vara utan att träffa kompisar i en vecka.

Vilket väljer du och varför?

NÄR VUXNA INTE FATTAR

Vilken sak online önskar du att vuxna förstod bättre?

Och vilken sak tycker du att vuxna faktiskt brukar ha rätt om?

VUXNA VS BARN ÅR 2026

Förr kunde vuxna försvinna från sina kompisar i flera dagar utan att någon visste vad de gjorde. Idag kan många se vad andra gör nästan hela tiden. Vilket verkar bäst, och varför?

Fundera:

- Finns det fördelar med att inte alltid veta vad alla andra gör?
- Har du någon gång känt att du missat något kul, fast att du egentligen haft en bra dag?

VÄRLDENS SÄMSTA NÄTLURARE

Hitta på en person som är jättedålig på att luras på nätet. Ge luraren ett roligt namn.

Fråga: Vad skriver personen som gör att du direkt tänker: "Det där var skumt!"

Prata om: Hur skulle en bättre nätlurare göra i stället?

SANT ELLER FALSKT

Rädda Barnen

SANT ELLER FALSKT

Rädda Barnen

WHAT IF...

Rädda Barnen

WHAT IF...

Rädda Barnen

WHAT IF...

Rädda Barnen

WHAT IF...

Rädda Barnen

CHALLENGE

Rädda Barnen

CHALLENGE

Rädda Barnen

SANT ELLER FALSKT

"Om ett barn blir lurat att skicka en bild till någon på nätet är det barnets fel."

Svar: Falskt. Det är den som lurar eller pressar någon som gör fel. Om man blir lurad ska man prata med en vuxen man litar på.

SANT ELLER FALSKT

"Om någon verkar jättesnäll på nätet så vet man att personen är snäll i verkligheten också."

Svar: Falskt. Man kan vara snäll på riktigt, men på nätet går det också att låtsas vara någon annan. Därför är det smart att vara lite försiktig med personer man inte känner.

DEN HJÄLPSAMMA SPELKOMPISEN

Du har spelat med samma person i flera veckor. Personen är snäll, hjälper dig att klara svåra banor och verkar vara i samma ålder som du. En dag skriver personen: "Kan vi fortsätta chatta någon annanstans? Vad har du för telefonnummer?"

Fundera:

- Vad skulle du tänka?
- Vad skulle du svara?
- Finns det någon risk?
- Skulle du berätta för en vuxen?

KOMPLIMANG-REGNET

Du lägger upp en bild på ett pyssel, en teckning eller en avatar. En person du inte känner skriver:

- "Du verkar så cool!"
- "Du är bäst!"
- "Kan vi bli vänner?"
- "Kan du skicka fler bilder?"

Fundera:

- Hur skulle du känna dig?
- När blir snällhet misstänkt?
- Vad skulle du göra?

NÄR KÄNNS DET SKUMT?

Har du någon gång fått en känsla av att något online var konstigt eller obehagligt? Det kan vara något du sett i ett spel, på sociala medier eller i en video. Det kan också vara något du hört talas om.

Fundera:

- Hur märker man att magen säger "varning"?
- Ska man alltid lita på magkänslan?
- Vad kan man göra om något känns fel?

DET BÄSTA OCH SÄMSTA MED INTERNET

Om du fick välja:

- En sak med internet som måste finnas kvar.
- En sak med internet som skulle försvinna för alltid.

Vad väljer du?

SKAPA VÄRLDENS BÄSTA SPELKOMPIS

Föreställ dig en kompis som är perfekt att spela med. Vilka tre superkrafter har den?

Bonuspoäng: Ge kompisens ett roligt namn och en tokig svaghet.

EMOJI-UTMANINGEN

Din kompis skriver: "Jag är jätteledsen. Jag förlorade finalen och nu känns allt dåligt."

Du vill trösta kompisens men får bara använda emojis. Vilka tre emojis väljer du?

Fundera:

- Vad betyder emojisarna?
- Betyder emojisarna samma sak för alla?

WHAT IF...

SANT ELLER FALSKT

WHAT IF...

WHAT IF...

CHALLENGE

WHAT IF...

SANT ELLER FALSKT

SANT ELLER FALSKT

SANT ELLER FALSKT

"En bra vän låter alltid andra bestämma i spel."

Svar: Falskt. Bra kompisar brukar försöka turas om, rösta eller komma överens tillsammans. Alla ska få känna att deras idéer räknas.

WHAT IF...

Lagkompisen

Du spelar online med några kompisar. En spelare är ny och gör flera misstag. Några i laget börjar sucka och skriva "du är så dålig". Vad skulle du kunna göra?

Fundera:

- Kan man vara snäll och ärlig samtidigt?
- Hur skulle du vilja att andra var mot dig om du var ny?

PROFFSET I LAGET

Du spelar ett spel som du är riktigt bra på. När du spelar med kompisar går det ofta långsammare, ni förlorar fler matcher och du får inte använda alla strategier du vill. Vad skulle du göra?

Fundera:

- Är man en dålig kompis om man tackar nej till att spela?
- Hur skulle du känna om en kompis alltid spelade utan dig för att den tyckte du var för dålig?
- Finns det någon skillnad mellan att välja bort någon och att bara vilja vara själv?

SPELET ELLER KOMPISEN?

Du spelar ett spel online och ska precis avsluta för att träffa en kompis och spela innebandy. Då händer en speciell grej i spelet som du har väntat på i flera veckor och om du lämnar nu kommer du missa det.

Vad gör du? Finns det något sätt att lösa situationen så att båda blir nöjda?

NÄR KÄNNES NÄTET SOM BÄST?

Berätta om en gång då internet, spel eller sociala medier gjorde något riktigt bra. Det kan vara:

- Att du lärde dig något
- Träffade en vän
- Fick hjälp
- Skrattade mycket.

Vad gjorde upplevelsen bra?

BILDEN SOM INTE FÖRSVINNER

Varför kan en bild eller video leva kvar på internet även om den "försvinner" efter 24 timmar?

Du har 20 sekunder på dig att förklara!

SANT ELLER FALSKT

Hemlig adress

"Det är smart att skriva ut sitt telefonnummer i en spelprofil så att nya spelkompisar kan kontakta dig."

Svar: Falskt. Telefonnummer, adress och annan privat information ska inte delas med personer man inte känner. Man vet inte vem som kan se informationen.

SANT ELLER FALSKT

Olagligt eller inte?

"Det är olagligt att sprida nakenbilder på barn."

Svar: Sant. Att sprida nakenbilder på barn är olagligt. Det är också olagligt att tjata, hota eller pressa barn att skicka nakenbilder. Om det händer är det viktigt att prata med en vuxen man litar på.

WHAT IF...

SANT ELLER FALSKT

WHAT IF...

WHAT IF...

SANT ELLER FALSKT

"Allt som läggs upp på internet försvinner automatiskt efter några dagar."

Svar: Falskt. Säker kan sparas, delas eller skärmdumpas. Därför är det smart att tänka efter innan man delar något.

GRUPPCHATTEN

Din kompis skickar en rolig bild på en klasskamrat i gruppchatten. Sedan skriver någon: "Lägg upp den på TikTok, den kommer få massor av likes!"

Vad skulle du kunna göra?

Att tänka på: Om någon delar en bild på någon utan att fråga kan personen på bilden bli ledsen, arg eller känna sig utanför. Bilden kan också spridas till fler personer än man tänkt sig, och då kan det vara svårt att få bort den. Därför är det viktigt att fråga om lov först.

OM LAGEN INTE FANNS

Tänk om det inte fanns några lagar om att sprida nakenbilder eller andra känsliga bilder. Hur tror du att internet skulle vara då?

Fundera:

- Skulle människor bete sig annorlunda?
- Varför finns sådana lagar tror du?
- Fattas det några lagar tycker du?

Att tänka på: Lagar finns för att skydda människor. Men även när något inte bryter mot lagen kan det fortfarande såra eller kännas fel. Därför behöver vi även visa omtanke och respekt för varandra.

OM INTERNET KUNDE PRATA

Tänk om internet vaknade till liv och kunde prata. Vad tror du att internet skulle:

- Vara stolt över?
- Skämmas över?
- Vilja säga till alla barn?

VEM UTMANAR DU?

Spela kortspelet i klassrummet, med kompisar, på fritidsklubben eller hemma! Välj ut dina favoritfrågor, slumpa eller kör alla!

Tidsgång: 15–30 minuter.

Fler utmaningar, quiz och filmer hittar du på lilla.raddabarnen.se

VEM UTMANAR DU?

Spela kortspelet i klassrummet, med kompisar, på fritidsklubben eller hemma! Välj ut dina favoritfrågor, slumpa eller kör alla!

Tidsgång: 15–30 minuter.

Fler utmaningar, quiz och filmer hittar du på lilla.raddabarnen.se